

Elektronické informační zdroje (VIKBA25)

4. Citační rejstříky, souborné katalogy, informační brány a DBC

Martin Krčál

Citační rejstříky

Web of Science

- produkuje Thomson Reuters, ISI WoK
- soubor citačních rejstříků
  - ❖ Science Citation Index (záznamy od 1900)
  - ❖ Social Science Citation Index (1956)
  - ❖ Arts and Humanities Citation Index (1975)
  - ❖ Web Citation Index (volné zdroje)
- pouze bibliografické údaje + citace
  - ❖ impact factor (Journal Citation Reports)
- důraz na kvalitu zdrojů
  - ❖ jen články z nejkvalitnějších vědeckých časopisů
- propojení s EndNoteWeb

Scopus

SCOPUS

- produkuje Elsevier
- služby jako WoS
- orientace na evropské zdroje
- funkce Citation Tracker
  - ❖ citační přehledy autorů
  - ❖ citační přehledy institucí
- h-index

CiteSeer X

- provozuje University of Pennsylvania
- volně dostupný
- PC a informační věda
- Autonomous citation indexing (ACI)
  - ❖ automatická extrakce citací z textů
  - ❖ tvorba citačního indexu
- citovanost autorů, fulltextová indexace
- moderní technické řešení
  - ❖ používá Thomson Reuters pro Web Citation Index

PlumX

- Plum Analytics (EBSCO)
- nástroje pro hodnocení dopadu výzkumu
  - ❖ Metrics, Dashboard, +Grants, Benchmarks, Funding Opportunities
- orientace na online zdroje
  - ❖ články, knihy, videa, prezentace, blogy, webové stránky,...
  - ❖ využití, komentáře, záložky, citace (např. CrossRef) + monitoring sociálních sítí
- vizualizace

Souborné katalogy

Souborné katalogy

- katalogy > 1 knihovny
- 1 rozhraní
- 1 dotazovací jazyk
- prohledávání všech katalogů současně

Příklady souborných katalogů v ČR

■ Národní

- ❖ [SK ČR \(info\)](#)
- ❖ [SK Skat](#) - uživatelé KS Lanius a Clavius

■ Regionální

- ❖ [SK regionu Karviná](#)

■ Institucionální

- ❖ [Souborný katalog MU](#)
- ❖ [Souborný katalog UK v Praze](#)
- ❖ [Souborný katalog AV ČR](#)

■ Oborové

- ❖ [MEDVIK](#) – lékařství
- ❖ [SK časopisů VPK](#) – technika a přírodní vědy

Příklady souborných katalogů

- Mezinárodní

- ❖ [The European Library Catalog](#)

- ❖ [WorldCat](#) (OCLC)

- [seznam SK v ČR](#)

- [seznam zahraničních SK](#)

Národní bibliografie

- Česká národní bibliografie
  - ❖ tištěná produkce
- Webarchiv
  - ❖ web

Informační brány

Co je informační brána

- online služba
- zprostředkovává přístup k vybraným online informačním zdrojům
- zaměření na určitý obor nebo téma
- zpřístupňované infozdroje procházejí procesem intelektuálního nebo automatického výběru
- zpracování na základě definovaných formálních a kvalitativních kritérií

EZB - elektronická knihovna časopisů

- UK v Regensburgu
- na vývoji se podílela i NKP
- dnes GER, SWI, AUT
- výskyt časopisu v DB
- systém semaforu
- rozpoznání IP adres

— Die Volltexte der Zeitschriften sind

frei zugänglich

nicht frei zugänglich

[Nutzungsbedingungen](#)

Jednotná informační brána (JIB)

- jednotný a snadný přístup k různým informačním zdrojům
- včetně plných textů dokumentů
- vychází z projektu projektu CASLIN
- technologie Metalib a SFX
- Můj prostor
  - ❖ historie hledání, nastavení, uchovávání záznamů, moje e-časopisy,...

Informační brána KIV

- oborová brána KIV
- založena na **databázi KKL**
=Knihovna knihovnické literatury
- spravuje Knihovnický institut NK ČR
- funguje od roku 2006
- vyhledávání:
  - ❖ <http://kiv.jib.cz/vyhledavac>

Oborové brány a portály

- [EDU.cz](#) - vzdělávání
- [EU portál](#) - informační portál EU, soustřeďuje informace z dílčích stránek
- [Econnect](#) – neziskový sektor
- [ART JIB](#) – umění a architektura (JIB)
- [MUSICA](#) - hudba a hudební věda (JIB)
- [TECHNICA](#) – oblast techniky
- [Geobibline](#) – přírodní vědy
- [Fyzikální portál](#) – fyzika a příbuzné obory (ČVUT)
- [MEDVIK](#) - lékařství
- [AGRONAVIGÁTOR](#) - zemědělství a potravinářství
- [Econlib.cz](#) - virtuální ekonomická knihovna
- [Národní statistický portál](#) - statistiky ČSÚ

Centrální portál knihoven

- souborný katalog
  - ❖ vyhledávání
  - ❖ čtenářské konto - sledování výpůjček v zapojených knihovnách
  - ❖ online registrace, předregistrace
  - ❖ vyhledávání ve FT
- zpřístupňování e-dokumentů
- propojování na externí služby
- adresář knihoven
- problémy? vize?

CPK v budoucnu

- centrální index
- MVS
- eDD
- zapojování dalších knihoven

Discovery služby

- informační brána instituce
- všechny zdroje instituce
- na MU EBSCO Discovery

- více info v samostatné přednášce

Ostatní e-zdroje

- největší databáze bibliografických údajů o časopisech a ročenkách
  - ❖ název, vydavatel + kontakt, rok prvního vydání, ISSN, místo vzniku, periodicitu, rozměry, cena, forma vydávání, typ časopisu, jazyk, homepage, RSS,...
- obsahy - čísla a články (ne FT!!!)
- zastoupení v databázích

Europa - portál EU

- online informační služba o EU
- obsah
  - ❖ základní info o EU, info pro občany, dokumenty EU, představení politik EU, legislativa EU,...
- ve všech jazycích EU

EUR-Lex

- přístup k právu EU
- smlouvy, právní předpisy, zvykové právo a návrhy právních předpisů
- vyhledávání, tematický rejstřík
- ve všech jazycích EU

Portál veřejné správy

- informace pro občany ČR
- informace ze státních institucí
  - ❖ vláda, parlament, prezident, ministerstva
  - ❖ kraje, ČTÚ, ERÚ,
- otevřená data
- životní situace
  - ❖ podnikání, vyřizování na úřadech, bydlení, vzdělávání, V&V, doprava, cestování,...
- legislativa
- CzechPoint, Datové schránky

Právní zdroje a legislativa

- ASPI
- Konzultant
- Sbírka zákonů
- Zákony pro lidi
- Rozhodnutí soudů
  - ❖ Ústavní soud ČR
  - ❖ Sbírka rozhodnutí NSS v Brně
- Justice.cz
  - ❖ Obchodní rejstřík, Živnostenský rejstřík, ARES, Insolvenční rejstřík

Další zdroje

- Databáze patentů a vynálezů (ÚPV)
- Zdravotnické registry
- Integrovaný registr znečišťování (IRZ)
- EDB
- ...

**Znáte jiné
zdroje???**

EIZ na MU, Portál EIZ MU

- <http://ezdroje.muni.cz>
- DB pro vědu, výzkum a výuku na MU
- 9 fakult, 12 základních oborů
- dělení
  - ❖ abc, fakulty, obory, typy, zkušební přístupy (free trials)
- podpora [vzdáleného přístupu](#)
  - ❖ Shibboleth, OpenVPN, proxy, Ezproxy, Eduroam
- fakultní portály

Databázová centra

Co jsou databázová centra

- komerční instituce
- zprostředkování zdrojů od různých producentů
  - ❖ zdroje na jednom místě
  - ❖ jednotné uživatelské rozhraní
- smluvní vztah
  - ❖ poskytovatel ⇒ zprostředkovatel
  - ❖ poskytovatel ⇒ koncový uživatel
- Telnet x web
- + přidaná hodnota = služby

Služby DBC

- řešerše on-line
- zprostředkování primárních dokumentů (stažení, vytištění,...)
- průběžná aktualizace
- zasílání krátkých zpráv o nových produktech, službách a dění v DBC
- podpora uživatelů
  - ❖ školení, dokumentace a manuály, výukové programy, tréninkové DB, popisy DB,...

Co je typické pro DBC

- specifické dotazovací jazyky
- rozhraní
  - ❖ příkazový řádek (Telnet)
  - ❖ grafické rozhraní – (ne)výhody???
- dnes implementace WWW rozhraní
  - ❖ jednoduché a pokročilé vyhledávání, rejstříky, tezaury
  - ❖ výstupy – TXT, HTML, PDF, RTF, XML,...

Historie DBC

- počátky v 60. letech
  - ❖ sítě jako SPRINTNET, NEXTEL, DATEX-P,...
  - ❖ později přes internet

Dialog

- <http://www.dialog.com>
- vznik 1966, první světové DBC
- obchod a finance, strojírenství, právo, lékařství, zemědělství, chemie, farmacie...
- články a zprávy
  - ❖ noviny, časopisy, zpravodajství, obchodní publikace, výzkumy a analýzy, repozitáře vědeckých a technických dat, patentů, obchodních značek, zákony a vládní nařízení
- služby:
  - ❖ Dialog (USA) a DataStar (SWI)
- dnes součástí skupiny Proquest

Dialog x Datastar

- různé dotazovací jazyky, odlišná webová rozhraní
- Telnet i web
- doplňkové služby
  - ❖ např. DIALORDER – zaslání dokumentu dle požadavků uživatele (e-mail, tisk, fax,...)

STN International

- 3 spolupracující centra
  - ❖ FIZ Karlsruhe (GER)
  - ❖ JICST (JAP)
  - ❖ CAS – Chemical Abstract Services (USA)
- univerzální DBC
- patentové informace

Questel

- <http://www.questel.orbit.com>
- obchod, finance, marketing, právo, lidské zdroje, informační technologie
- patentové info + obchodní značky
- univerzální DB FRANCIS a PASCAL

GENIOS

- <http://www.genios.de>
- ekonomie, obchod, finance, technologie
- zaměření na německou provenienci

GBI - German Business Information

- <http://www.gbi.de>
- ekonomie, finance, technologie
- + společenské a humanitní vědy
- m.j. zaměření také na dokumenty z Východní Evropy

Wilson

- <http://wilsonweb.hwwilson.com>
- znám svou CD produkcí
- webové rozhraní
- multioborový
  - ❖ obchod, ekonomie, aplikované vědy, technologie,...

OCLC

- <http://www.oclc.org>
- světový producent odborných informací, také DBC
- [WorldCat](#) = největší bibliografická DB na světě

Báze dat bází dat (BDBD)

- evidence a popis primárních DB
- 70. léta – tištěná podoba, v časopisu Bulletin of the American Society for Information Science (300 DB)
- 80. léta – elektronická podoba, Gale Research Inc. (5000 DB)
- současnost – [GDDB - Gale Directory of Databases](#)
  - ❖ zahrnuje info o DB, producentech, dodavatelech + ceny
  - ❖ 6 měsíční aktualizace
  - ❖ 13 000 inf. produktů v 5 300 DB ve více než 820 DBC, 3 500 DB na CD a jiných médiích, přes 5 500 organizací, systémů a služeb v oblasti produkce a distribuce elektronických informací, 2 300 telekomunikačních organizací, systémů a služeb

Více info o DBC

- R. Papík - [EIZ : služby databázových center](#)
- R. Papík - [Vyhledávání informací III : dialogové služby světových databázových center](#)
- R. Vlasák - [Světové informační systémy](#)
- E. Bratková - [Databáze databází](#)
- J. Machonská - [Cenová politika databázových center : Historie a současnost](#)
- [Databázová centra](#) (e-learning ČVUT)
- [definice TDKIV](#)

Děkuji Vám za pozornost

Martin Krčál
krcal@phil.muni.cz